[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 163: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 424

ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ)

(2012 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 597)

03 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ* ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ

ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ[1]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307, ਧਾਰਾ 300 ਅਪਵਾਦ 1 - ਕਤਲ - ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ, ਜਦੋਂ - ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਪੀਲ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਗਾਰਡ ਨੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ 9 ਐਮ.ਐਮ. ਕਾਰਬਾਈਨ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਕਾਰਨ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੀ - ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਐਸਐਸ. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ 302 ਅਤੇ 307 - ਉਚਿਤਤਾ:

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ - ਇਹ ਕਤਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ, ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਐਂਟਰੀ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਕਾਲਾਪਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਾਇਰ ਬਾਂਹ ਦੀ ਸੱਟ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ - ਬਾਕੀ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ - ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ

* ਲੇਖਕ

ਗਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੇਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਾ ਰੱਖੇ - ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ; ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ – ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਤੱਥ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਅਪਵਾਦ 1 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 300, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ – ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ – ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 105। [ਪੈਰਾ 19-26]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾ 300 ਅਪਵਾਦ 1 - ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ - ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉਕਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ 1 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ:

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਭੜਕਾਹਟ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ "ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇ - ਭੜਕਾਹਟ ਖੁਦ ਕਤਲ ਤੋਂ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਕਥਿਤ ਭੜਕਾਹਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਰ; ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਕਿਸਮ; ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ - ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਜਬਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 25]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ - ਪ੍ਰਭਾਵ:
ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ

ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਮੁਲਤਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਧਾਰਾ 231 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 231।[ਪੈਰਾ 11,13]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵੀ. ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ [2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 854 : (2001) 4 ਸਪੀਚ 667; ਅੰਬਿਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੀ. ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਐਡਮ.) [2000] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.342 : (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 646; ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਲਿਦ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਰਾਜ [2002] ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 31 : (2002) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334; ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਸ਼ੀਦ [2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 587 : (2019) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297; ਰਾਜ ਐੱਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ [2004] ਪੂਰਕ 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 152 : (2005) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705; ਸਲੀਮ ਜ਼ਿਆ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ [1979] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 394 : (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 648; ਕੇ.ਐਮ. ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1961] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 497: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 605 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕਤਲ; ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ; ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਪੀਲ; ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ; ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ; ਮਨੋਰਥ; ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ; ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ; ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ; ਅਪਵਾਦ 1 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕੇਸ; ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ; ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬੀ ਮੁਲਤਵੀ; ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 597

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.05.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2008 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਏ. ਨੰ. 202 ਵਿੱਚ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਐਸ ਕੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰੁਣ ਕੇ. ਸਿਨਹਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜਲੀ ਰਾਜਪੂਤ, ਸੁਮਿਤ ਸਿਨਹਾ, ਰੋਹਨ ਗੋਇਲ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਤਿਆਲਵਾਰ, ਵਿਜੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸਤਿਆਜੀਤ ਏ. ਦੇਸਾਈ, ਐਡ. (ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦੋਸਤ)

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮੇਆ ਵਿਕਰਮਾ ਥਾਨਵੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਿਤਰਾਂਗਦਾ ਰਾਸਤਰਾਵਾਰਾ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵੇਕਸ਼ਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਰਨੀਨਾ ਸਿੰਘ, ਚਿਨਮਯ ਮਹਿਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ, ਜੇ.

1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਮਿਤੀ 18.05.2011) ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਭਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਗਾਰਡ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ!

4. ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਵੀ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ 9 ਐਮ.ਐਮ. ਕਾਰਬਾਈਨ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

5. 30.06.2002 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਧਾਰਾ 302/307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਹ ਸਵੇਰੇ 11.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰੇ 11.40 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ,

ਉਸਨੇ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਭੱਜਦੇ ਦੇਖਿਆ; ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਸਮੇਤ ਫੜ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੂੰ ਐਲ.ਬੀ.ਐਸ. ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

6. ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 27 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ, ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 307 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

7. ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-25 ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ!

8. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-25, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵੀ ਹੈ।

9. ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਸਨੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ

ਹੱਥੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ (ਭਾਵ 30.06.2002) ਨੂੰ, ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-25 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

"...ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਗਭਗ 11.40 ਵਜੇ ਸਤੀਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਜੋ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਐਸਐਚਓ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਧੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਚੀਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕੁਆਰਟਰਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਝਪਟ ਮਾਰੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਉਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਕਾਰਬਾਈਨ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਵਾਰ ਫਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਸਤੀਸ਼ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਕਤ ਕਾਰਬਾਈਨ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਕਾਰਬਾਈਨ ਨੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਕੁਆਰਟਰਾਂ ਤੱਕ ਤੇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਰਬਾਈਨ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਮੋਡ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਤੀਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ, ਟਿਊਬ ਲਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਿਆ।"

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੱਜ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਝੜਪ ਵਿੱਚ, ਹਥਿਆਰ ਤੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਾਦਸਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੋਲ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਭਾਰੀ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ। ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-14 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17 ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜਾਂ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਵਿਅਰਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-14 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17 ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਉਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵੀ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਵਾਹ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਵੀ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਖੱਬੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ:

1. ਕਲੈਵਿਕਲ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੱਬੇ (ਐੱਲ) ਮੋਢੇ ਤੋਂ 2x2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਪਰ ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਅਗਲਾ ਪਹਿਲੂ ਅੰਦਰ ਵੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਤਾਜ਼ਾ, ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2. ਖੱਬੇ (ਐੱਲ) ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਕਲੈਵਿਕਲ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿਛਲਾ ਪਹਿਲੂ, 3x3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਤਾਜ਼ਾ, ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-11, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੂੰ ਐਲ.ਬੀ.ਐਸ. ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਐਸਐਚਓ ਪੀਡਬਲਯੂ-27 ਨੇ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

10. ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 30.06.2002 ਨੂੰ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਡਿਊਟੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਉਸਦਾ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਐਸਐਚਓ ਤੋਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਵੇਰੇ 11.35 ਵਜੇ ਪੀਐਸ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਗੇਟ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਰੇਂਦਰ (ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ), ਅਤੇ ਜੋ ਉਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਾਰਡ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਿੱਧੀ ਆਪਣੇ ਡਿਊਟੀ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਗਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਓਮ ਪਾਲ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰਜ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਨੋਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ-17) ਅਤੇ ਡੀਐਚਜੀ ਜੈ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਵੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਅਚਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਭਾਵ ਮ੍ਰਿਤਕ) ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਕਰਕੇ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਹ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੁਰੇਂਦਰ (ਭਾਵ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ, ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ 9ਮੀ.ਮੀ. ਕਾਰਬਾਈਨ ਤੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਨੋਦ ਅਤੇ ਡੀਐਚਜੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝੁਕ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਢਾਲ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵੀ ਖੱਬੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਐਲਬੀਐਸ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਸਤੀਸ਼) ਸੁਰੇਂਦਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹੁਣ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਿਰ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਰ੍ਹਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ 30.11.2004 ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੁਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਨੀ ਲੰਬੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਿਰ੍ਹਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਾਸ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਿੰਘ (2001) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 667; ਅੰਬਿਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) (2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 646; ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਲਿਦ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਟੇਟ (2002) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 ਹਨ।

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਾਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.[1] ਦੀ ਧਾਰਾ 231 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਸ਼ੀਦ (2019) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਤਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

1 231. ਲਈ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮਾ।—(1) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਜੱਜ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(2) ਜੱਜ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਕਰਾਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 231 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ (ਵਿਨੋਦ-ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17) ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਗਵਾਹ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17) ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨੋਟ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡਾ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 231 ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਾਸ-ਜਿਰ੍ਹਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਇਕਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

14. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-19 ਡਾ. ਐਸ.ਬੀ. ਜੰਗਪਾਂਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਬੀ.ਐਸ. ਹਸਪਤਾਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੈਜ਼ੁਅਲਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-19 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਨਵਤੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸੱਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-19 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਛਲਨੀ ਪਾਇਆ।

15. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਓਮਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐੱਸ. ਮਯੂਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 30.06.2002 ਨੂੰ ਡਬਲਯੂ.ਐੱਚ.ਸੀ. ਪਨਵਤੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2) ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਨੋਦ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17), ਡੀ.ਐਚ.ਜੀ. ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 11.35 ਵਜੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਭਾਵ ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ ਨੇ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪਨਵਤੀ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2) ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ

ਲੱਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

16. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17 ਫਿਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸਨ, ਜੋ 30 ਜੂਨ, 2002 ਦੇ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਦਿਨ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

17. ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ 01.07.2002 ਨੂੰ ਐਲ.ਬੀ.ਐਸ. ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਿਨੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.18) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ 17 ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਝਟਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੋਲ ਤੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। 6 ਫਾਇਰ-ਆਰਮ ਐਂਟਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 6 ਫਾਇਰ-ਆਰਮ ਐਂਟਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਫਾਇਰ-ਆਰਮ ਐਂਟਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਕਾਲਾਪਨ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਆਇੰਟ-ਬਲੈਂਕ ਰੇਂਜ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਬਾਈਨ ਤੋਂ 8 ਤੋਂ 9 ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਐਂਟਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਸਗੋਂ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਵੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਕਾਰਬਾਈਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-21, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇਵੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ 'ਸੈਂਟਰੀ'/ਗਾਰਡ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣੀ ਪਈ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਜੋ ਖੂਨ

2 105. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।—ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ XLV) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਉਸੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ।

ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਸੀ) ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਡਿਊਟੀ ਰੂਮ ਵੱਲ ਭੱਜਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

19. ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਤਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਨੋਰਥ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਬੰਧ ਸੀ), ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ, ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਂਟਰੀ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਕਾਲਾਪਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫਾਇਰ ਬਾਂਹ ਦੀ ਸੱਟ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।

20. ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੇਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਦੀ ਇਸ ਅਜੀਬ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

21. ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼, (2005) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 (ਛੋਟੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ..... ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇਹ ਭਾਰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਜਿੰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਜਬ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: **ਸਲੀਮ ਜ਼ਿਆ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ**, (1979) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 648)।

22. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਦਰਅਸਲ, ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬਚਕਾਨਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ 'ਤੇ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਕੇਸ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ "ਨਿਹੱਥੇ" ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-17 ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੋਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਚਲਾਈ ਸੀ (ਕਾਲੇਪਨ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜ਼ਖ਼ਮ)। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

24. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਪਵਾਦ । ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 300 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੜ੍ਹੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਝਰੀਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੇਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹੀ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਅਪਵਾਦ 1.-ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। -ਦੋਸ਼ਯੋਗ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਭੜਕਾਹਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਵਾਦ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ:-ਪਹਿਲਾ.-ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਜੋਂ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਭੜਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ. -ਕਿ ਭੜਕਾਹਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਤੀਜਾ. -ਕਿ ਭੜਕਾਹਟ ਨਿੱਜੀ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਵਿਆਖਿਆ। -ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਭੜਕਾਹਟ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"
ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਕੇ.ਐਮ. ਨਾਨਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ** ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 605 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭੜਕਾਹਟ ਖੁਦ ਕਤਲ ਤੋਂ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਤਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ, ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ

"ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ" ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਥਿਤ ਭੜਕਾਹਟ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ; ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਕਿਸਮ; ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਆਦਿ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਫਿਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। **ਨਾਨਾਵਤੀ** (ਉਪਰਾ) ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

"84. ਕੀ "ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ" ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਹੈ? ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਮੂਰਤ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜੀਵਨ ਢੰਗ, ਰਵਾਇਤੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹ ਹਨ। ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸੰਜਮ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਜਮ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

85. ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) "ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ" ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੰਨਾ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਗੁਆ ਦੇਵੇ। (2) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਵੀ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। (3) ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਾਨਸਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। (4) ਘਾਤਕ ਝਟਕਾ ਉਸ ਭੜਕਾਹਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਜਨੂੰਨ ਠੰਢਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ; ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਬੰਦੂਕ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ (ਅਪਵਾਦਾਂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ 02.04.2012 ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤੇ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।
†ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ